

6. nóvember 2003

Innflutningur í október 2003

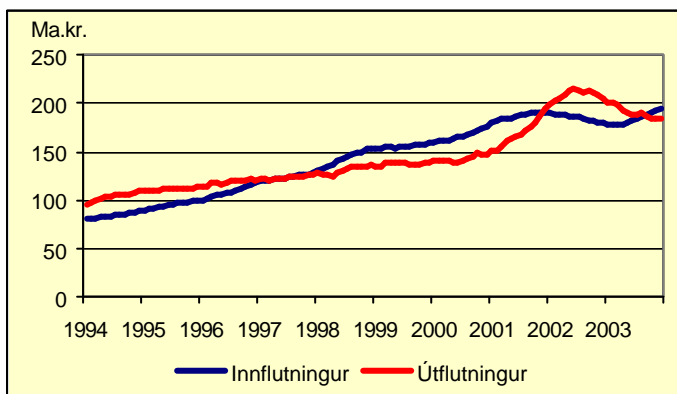
Samkvæmt bráðabirgðatölum um innheimtu virðisaukaskatts virðist almennur innflutningur í október svipaður og í september sem var annar stærsti innflutningsmánuður ársins, eða um 18½ milljarður króna, án skipa og flugvéla. Heldur hefur dregið úr aukningunni frá fyrra ári, en innflutningur nú er um 9% meiri en í október í fyrra en undanfarna mánuði hefur aukningin verið á bilinu 13%-19%, reiknað á föstu verðlagi.

Áframhaldandi mikill innflutningur á fjárfestingarvörum kemur nokkuð á óvart en í síðustu spá ráðuneytisins var gert ráð fyrir að innflutningur vegna stóriðjuframkvæmda yrði að mestu yfirstaðinn í byrjun vetrar. Fyrstu níu mánuði ársins jókst innflutningur fjárfestingarvöru (án skipa og flugvéla) um þriðjung frá sama tíma í fyrra og áætlun fyrir október bendir til áframhaldandi aukningar. Þá er innflutningur neysluvara enn mjög mikill, jókst um tæp 14% að magni til septemberloka frá sama tímabili í fyrra og októbertölurnar benda ekki til þess að breyting verði þar á.

Í spá ráðuneytisins var gert ráð fyrir að vöruskiptajöfnuður yrði í jafnvægi í árslok. Þessar tölur benda til þess að innflutningur geti orðið heldur meiri en þar var áætlað. Sömuleiðis eru horfur á að útlutningur verði minni.

Meðfylgjandi mynd sýnir þróun inn- og útlutnings síðasta áratug miðað við árstíðaleiðréttar tölur og samtölur síðustu tólf mánaða auk framreiknings fyrir síðustu mánuði ársins. Samkvæmt þessum tölum stefnir í nokkurn halla á vöruskiptajöfnuði í árslok.

Vöruskipti við útlönd, án skipa og flugvéla

Efnahagshorfur á Norðurlöndum

Stöðugur og sjálfbær hagvöxtur, lág verðbólga og lágt atvinnuleysi eru meginmarkmið efnahagsstefunnar á Norðurlöndunum. Öll hafa þau tekið upp verðbólguþætti 2-2½% en þó með mismunandi áherslu á notkun hagstjórnartækja hvað snertir stýrivexti og gengi. Fjármál hins opinbera hafa í flestum tilfellum verið aðhaldssöm undangengin ár og flest Norðurlandanna hafa sett sér sem markmið að skila ríflegum afgangi næstu árin. Það sama verður hins vegar ekki sagt um stóru hagkerfin eins og Bandaríkin, Japan, Þýskaland og Frakkland. Þetta má meðal annars sjá í nýttkominni skýrslu norrænu efnahagsnefndarinnar, [Ekonomiska utsikter i Norden 2004](#), en hún starfar á vegum fjármálaráðherra Norðurlanda.

Hagvaxtarhorfur eru bjartar á Norðurlöndunum en mismunandi þó. Árið 2003 er talið að hagvöxtur verði mestur á Íslandi, tæplega 2%, en lægstur í Noregi, um ½%. Árið 2004 er undantekningalaust gert ráð fyrir að hagvöxtur glæðist þar sem Ísland verði í fararbroddi með 3½% en Svíþjóð reki lestina með 2%.

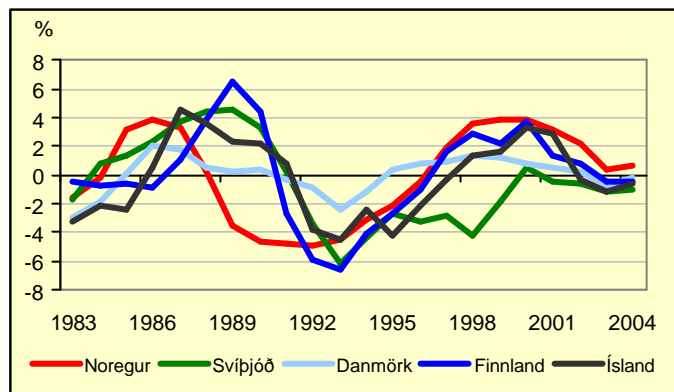
Lykiltölur hagstærða á Norðurlöndum 2000-2004

Vegin meðaltöl, %	2000	2001	2002	2003	2004
Hagvöxtur	3,7	1,1	1,8	1,2	2,3
Verðbólga	2,6	2,7	2,0	2,0	1,3
Atvinnuleysi	5,9	5,5	5,6	5,8	5,7
Viðskiptajöfnuður % af VLF	6,3	6,7	6,5	6,5	5,9
Tekjuafgangur hins opinb.*	2,3	1,8	0,6	0,7	0,4

* Hagsveifluleiðrétt afkoma sem hlutfall af mögulegri VLF

Atvinnuástandið hefur verið tiltölulega gott á Norðurlöndum nema í Finnlandi. Samkvæmt "lög máli Okuns" sem gefur til kynna samhengi hagvaxtar og breytingu atvinnuleysis sýna söguleg gögn (1983-2002) að 1% hagvaxtaraukning lækkar atvinnuleysi um ½% í Svíþjóð, Danmörku og Finnlandi, rúmlega ⅓% í Noregi og tæplega ¼% á Íslandi. Næmni breytinga atvinnuleysis er þó ekki aðeins háð hagvexti heldur öðrum þáttum eins og langtímaatvinnuleysi en það hefur verið einna lægst einmitt á Íslandi og Noregi undangengin ár.

Framleiðsluspenna /- slaki á Norðurlöndum 1983-2004

Framleiðsluspenna og -slaki á Norðurlöndum hefur verið með ámóta sniði tímabilið 1983-2004 sem nær yfir um tvær hagsveiflur. Við upphaf tímabilsins var slaki sem breyttist í spennu með tilheyrandi umframeftirspurn í efnahagslífinu á árunum 1985-1990. Samkvæmt þessu virðast öll Norðurlöndin hafa farið í gegnum væga og skammvinna niðursveiflu á síðustu tveimur árum.

Öll Norðurlöndin nema Ísland hafa verið með jákvæðan viðskiptajöfnuð á undanföllum árum. Jákvæður viðskiptajöfnuður þýðir í sömu fjárhæð þjóðhaglegan sparnað umfram fjárfestingu. Þar sem lífeyriskerfi eru ólík á Norðurlöndunum og ekki öll sjálfbær leggast mismunandi byrðar á framtíðarskuldbindingar hins opinbera. Jákvæð afkoma hins opinbera leiðir til jákvæðs viðskiptajafnaðar að því gefnu að sparnaður einkaaðila sé ekki neikvæðari en sem nemur sparnaði hins opinbera. Þetta er veigamikil skýring á mismunandi viðskiptajöfnuði á Norðurlöndum.

Námsviðurkenning fjármálaráðuneytisins

Ráðuneytið hefur, ákveðið að veita Margréti Harðardóttur og Margréti Sæmundsdóttur viðurkenningar fyrir lokaverkefni sín á meistarastigi á sviði efnahags- og opinberra fjármála. Er þetta í fjórða skipti sem fjármálaráðuneytið veitir nemendum á meistarastigi í hagfræði eða viðskiptafræði námstyrk/viðurkenningu.

Tekjur ríkissjóðs jan-september		
12 mánaða breytingar, %	2001-2002	2002-2003
Skatttekjur alls	3,9	6,5
Tekjuskattar	3,0	2,2
Tryggingagjöld	8,5	10,9
Eignarskattar	-2,2	-15,9
Veltuskattar	4,1	10,4
Tekjur alls	6,2	11,5

Gjöld ríkissjóðs jan-september		
12 mánaða breytingar, %	2001-2002	2002-2003
Almenn mál	20,7	-0,7
Félagsmál	13,5	11,7
Atvinnumál	3,8	5,2
Vaxtagjöld	7,3	-24,1
Önnur útgjöld	3,9	13,2
Gjöld alls	11,6	6,2

Greiðsluafkoma ríkissjóðs jan-september		
M.kr.	2002	2003
Handbært fé frá rekstri	-19.598	-20.577
Hr. lánsfjárföfnuður	-12.850	-1.110
Alþorgun lána	-22.698	-19.498
Br. lánsfjárföfnuður	-42.298	-26.233
Lántökur	50.238	31.467
Greiðsluafkoma	7.940	5.234

Ýmsar hagtölur		
12 mánaða breytingar, %	2002	2003
Verðbólga - október	2,9	2,2
Kjarnaverðb. - október	3,8	2,9
Launavísitala - september	5,8	5,6
Heildarvelta janúar-júní	7,0	-0,2
Smá,velta janúar-júní	6,6	2,3
Atvinnuleysi - sept. 2003	2,2	2,7